

Council of the
European Union

Brussels, 7 June 2017
(OR. en, sl)

10086/17

AGRI 318
AGRIORG 55
DELECT 97

NOTE

From: General Secretariat of the Council

To: Delegations

No. Cion doc.: 9533/17

Subject: COMMISSION DELEGATED REGULATION (EU) .../... of 19.5.2017
amending Regulation (EC) No 607/2009 as regards the wine grape
varieties and their synonyms that may appear on wine labels
- Request from the Slovenian delegation

With a view to the discussion to be held at the Council meeting on 17 July 2017, delegations will find in the Annex a note from the Slovenian delegation.

Zasedanje Sveta ministrov za kmetijstvo in ribištvo, Julij 2017

Delegirana uredba Komisije (EU) .../... z dne 19. maja 2017 o spremembi Uredbe (ES) št. 607/2009 glede sort vinske trte in njihovih sopomenk

Evropska Komisija je sprejela Delegirano uredbo Komisije (EU) .../... z dne 19. maja 2017 o spremembi Uredbe (ES) št. 607/2009 glede sort vinske trte in njihovih sopomenk, ki se lahko uporabijo na etiketah vina (C(2017) 3398 final).

Zaradi številnih vsebinskih in postopkovnih zadržkov je Republika Slovenija zahtevala obravnavo te točke na zasedanju Sveta za kmetijstvo in ribištvo z namenom, da podrobneje predstavi svoja stališča oziroma razloge za nasprotovanje tej delegirani uredbi.

Teran je v EU zaščiteno ime za vino z zaščiteno označbo porekla, ki se tradicionalno prideluje iz grozdja sorte refošk na območju vinorodnega okoliša Kras. Teran je v skladu z EU zakonodajo od 17. februarja 2006 zaščiten in registriran kot označba porekla (PDO) za slovensko kakovostno vino iz vinorodnega okoliša Kras.

V skladu z določbami Uredbe (EU) št. 1308/2013 se ime sorte vinske trte, ki vsebuje zaščiteno označbo porekla ali je sestavljeno iz nje, ne sme uporabljati za označevanje kmetijskih proizvodov. Zakonodaja sicer omogoča tudi izjeme od te določbe, vendar le v primeru, da že obstaja takšna praksa označevanja, če so upoštevani zakoniti interesi vpletenih proizvajalcev in potrošnikov ter če so te izjeme odobrene po predpisih Skupnosti, veljavnih na 11. maj 2002 oziroma na dan pristopa države članice.

Vsaka država članica ali tretja država, ki bi želela na ozemlju EU označevati svoje vino z oznako sorte, ki v nazivu vsebuje zaščiteno označbo porekla, mora zaprositi za izjemo v skladu z zgoraj navedenimi predpisi, in sicer lahko to stori:

- v postopku zaščite zadevne označbe porekla v primeru novih zaščit (pogajanja o dovolitvi izjeme za označevanje sorte vinske trte) ali

- v pristopnih pogajanjih oziroma ob sklepanju sporazuma s tretjo državo, če gre za že zaščitene označbe porekla na območju EU.

Hrvaška pred pristopom k EU (tj. pred 1. julijem 2013) ni zaprosila za vključitev t.i. sorte vinske trte teran na listo dovoljenih izjem, kot je to storila za nekatere druge sorte (npr. alicante bouschet, borgonja, frankovka, za katere je dobila odobrene izjeme, pa tudi montepulciano in portugizac, za katere pa ji izjema za uporabo imena ni bila odobrena) niti to vprašanje ni bilo predmet Pristopne pogodbe.

S sprejemom delegirane uredbe na podlagi zgoraj navedenih določb Uredbe (EU) št. 1308/2013 je Komisija drugi državi članici enostransko, retroaktivno, izven postopka odločanja o podelitvi zaščitene označbe porekla za vino in kljub nasprotovanju države članice, ki je nosilka zaščite, odobrila uporabo imena sorte vinske trte, ki je sozvočnica zaščiteni označbi porekla za vino. S tem je bistveno posegla v že obstoječo zaščiteno označbo porekla za vino in celo legalizirala že obstoječe nezakonito označevanje proizvodov in kršitev pravnega reda EU z določbo v 2. členu te delegirane uredbe.

Z uveljavitvijo delegirane uredbe bodo pridelovalci v Hrvaški Istri na etiketah lahko označevali naziv teran za sorto vinske trte, s čimer bo zagotovo prišlo do zavajanja potrošnikov, saj le-ti zaradi povsem enakega imena, geografske bližine in tradicije pridelave vina Teran PDO v Sloveniji ne bodo razlikovali tega vina od vina Teran PDO.

Določba delegirane uredbe, da se mora sorto vinske trte teran označevati v istem vidnem polju z označbo porekla Hrvaška Istra in z manjšimi črkami, ne zmanjšuje potenciala za zavajanje potrošnikov. Hrvaški pridelovalci vin imajo skladno s hrvaško nacionalno zakonodajo za t.i. sorto vinske trte "teran" na razpolago sinonim "istrijanac", česar Komisija pri izdaji delegirane uredbe ni upoštevala.

Poleg tega je celoten postopek sprejemanja delegirane uredbe potekal nepregledno. Komisija je v postopku sprejemanja delegiranega akta kršila Skupni dogovor med Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo glede delegiranih aktov, ki je Priloga Medinstitucionalnega sporazuma o boljši pripravi zakonodaje (UL L 123, 12. maja 2016), ker se sprejeta delegirana uredba vsebinsko bistveno razlikuje od različice osnutka delegirane uredbe, obravnavane na seji strokovne skupine dne 24. januarja 2017. Komisija je s tem strokovnjake iz držav članic prikrajšala za možnost, da se odzovejo na spremenjeno različico delegirane uredbe.

Slovenija s strani Komisije tudi ni bila uradno obveščena o obstoju domnevne zahteve Hrvaške za uporabo imena sorte vinske trte, kljub dejstvu, da zahteva neposredno posega v zakonito pridobljene pravice in legitimna pričakovanja slovenskih pridelovalcev vina Teran PDO. V letu 2013 je namreč Komisija v zvezi s tem vprašanjem podala jasno stališče, da je Teran zaščiten označba porekla izključno za slovensko vino in da Hrvaška pred vstopom v EU ni zaprosila za uvrstitev sorte vinske trte teran na listo izjem.

Zaradi vstopa Hrvaške v EU 1. julija 2013 je Komisija avgusta 2013 sprejela Izvedbeno uredbo (EU) št. 753/2013, s katero je Hrvaški na njeno zahtevo odobrila uporabo nazivov 15 sort vinske trte, ki so delno ali v celoti sestavljeni iz zaščitene označbe porekla oziroma tako označbo vsebujejo, na etiketah hrvaških vin z zaščiteni označbo porekla ali geografsko označbo, vendar med njimi ni bilo izjeme za sorto vinske trte teran. Za vsa ostala vina, ki niso skladna z zakonodajo EU, pa je navedena Izvedbena uredba določila le prehodno obdobje za porabo zalog, ki se je izteklo 30. junija 2016. Zato so slovenski pridelovalci upravičeno pričakovali, da bo njihova označba porekla absolutno varovana skladno z veljavnim pravnim redom EU ter da naknadno ne bo uvedena izjema glede označevanja proizvodov z imenom t.i. sorte vinske trte teran. Potek kar štirih let preden je Komisija sprejela delegirano uredbo pa je njihovo legitimno pričakovanje še toliko bolj okrepil.

Komisija je Republiki Sloveniji in slovenskim pridelovalcem vina Teran PDO do nedavnega tudi onemogočala dostop do relevantnih hrvaških dokumentov, s katerimi je Hrvaška domnevno zaprosila za odobritev izjeme in na katere je nato Komisija oprla zadevno delegirano uredbo. S tem v zvezi je Evropska varuhinja človekovih pravic dne 15. februarja 2017 izdala priporočilo, v katerem je ugotovila, da bi morala Komisija zagotoviti poln dostop do podatkov v teh hrvaških dokumentih, razen osebnih podatkov, in da je s tem, ko zahtevi pridelovalcev po dostopu do podatkov ni ugodila, Komisija zagrešila nepravilnost.

Na vztrajanje Republike Slovenije, da se ji omogoči dostop do teh hrvaških dokumentov, jih je Ministrstvo za kmetijstvo Republike Hrvaške 4. aprila 2017 objavilo na svoji spletni strani. Med objavljenimi dokumenti je tudi dopis z dne 13. maja 2013, s katerim je Hrvaška zaprosila Komisijo za uvrstitev 17 sort vinske trte na listo izjem. Za sorto vinske trte teran v tem dopisu ni zahtevala izjeme. Za tako izjemo je Hrvaška zaprosila šele v dopisu z dne 16. aprila 2014, torej v času po pristopu Hrvaške k EU. Komisija je z Izvedbeno uredbo (EU) št. 753/2013 večino zahtev za izjemo Hrvaški odobrila, medtem ko izjemi za možnost označevanja hrvaških vin z nazivi sort vinske trte montepulciano in portugizac nista bili odobreni. Zato je toliko bolj nesprejemljivo, da je Komisija sedaj z delegirano uredbo odobrila izjemo za označevanje sorte vinske trte teran, ki je Hrvaška v dopisu iz leta 2013 sploh ni zahtevala.

Nadalje je potencial zavajanja potrošnikov še toliko večji, ker se vino Teran PDO trži skoraj izključno na slovenskem trgu, kjer bi se večinoma tržilo tudi hrvaško vino pridelano v Hrvaški Istri z navedbo sorte vinske trte teran. Tako označevanje bo pri potrošnikih povzročalo zmedo in zavajanje na tržišču glede porekla in kakovosti blaga, kar predstavlja kršitev pravnega reda EU.

Slednje je tudi izredno problematično z vidika določb 2. člena delegirane uredbe, saj le-ta omogoča trženje zalog letnikov od 2013 do 2016 na trgu EU, čeprav so označena na način, ki ni bil skladen z zakonodajo v času označevanja in ni skladen niti z določili sprejete delegirane uredbe, hkrati pa se z načinom označevanja izkorišča sloves slovenskega vina Teran PDO.

Označevanje hrvaških vin z imenom teran je na ozemlju EU v skladu z veljavno zakonodajo nedvomno prepovedano in nezakonito, zato bi morali hrvaški organi sprejeti vse potrebne korake, da to onemogočijo. Hrvaška te obveznosti ne izpolnjuje in ne ukrepa zoper nezakonito uporabo imena Teran PDO na njenem ozemlju, niti ne obvešča slovenskih organov o sprejetih ukrepih zoper kršitve, čeprav bi jih v skladu z EU predpisi morala.

Slovenija je Komisijo večkrat obvestila o kršitvah na Hrvaškem, decembra 2016 pa je nanjo naslovila tudi uradno pritožbo zaradi neizpolnjevanja obveznosti po pravu EU. Komisija je šele po uradni pritožbi navezala stik s hrvaškimi organi in jih opozorila na spoštovanje pravic slovenskih pridelovalcev vina Teran PDO. Če bi Komisija od hrvaških organov zahtevala dosledno ravnanje v skladu z veljavno zakonodajo že od vstopa Hrvaške v EU julija 2013, označevanje hrvaških vin z imenom teran sploh ne bi več obstajalo.

Pri pripravi delegirane uredbe glede navedene izjeme Komisija tudi ni predložila nobene ocene o morebitnih negativnih ekonomskih učinkih na pridelovalce vina Teran PDO v Sloveniji, ki bi nastala zaradi zavajanja potrošnikov, nižjih stroškov pridelave vina v Hrvaški Istri ter izgubi tržnega deleža. Prav tako Komisija tudi ni pripravila ocene stroškov prilagoditve hrvaških pridelovalcev, če ne bi imeli možnosti označevanja sorte vinske trte teran ter bi prešli na uporabo obstoječega sinonima "istrijanac".

Za sprejem objektivne odločitve glede utemeljenosti dodelitve take izjeme bi bilo treba nedvomno upoštevati oceno učinka na pridelovalce tako v Sloveniji kot na Hrvaškem. Republika Slovenija je tudi mnenja, da bi bilo ob tem treba upoštevati, da uživa zaščitena označba porekla Teran kot pravica intelektualne lastnine visok nivo pravne zaščite, medtem ko označevanje vin z imenom sorte vinske trte ni nobena pravno varovana pravica, ker gre za neobvezno navedbo pri označevanju in predstavitvi vina.

Komisija pri izdaji delegirane uredbe tudi ni upoštevala dejstva, da imajo hrvaški pridelovalci vin, ki želijo uporabljati ime t.i. sorte vinske trte "teran", ki vključuje zaščiteno označbo porekla "Teran", skladno s hrvaško nacionalno zakonodajo na razpolago sinonim "istrijanac". To jasno izhaja iz zgoraj navedenega dopisa, ki ga je dne 13. maja 2013 Hrvaška poslala Komisiji. O obstoju tega sinonima je Komisijo z več dopisi opozorila tudi Slovenija. Hrvaški pridelovalci bi tako lahko, kljub sedaj veljavni prepovedi označevanja z imenom sorte vinske trte "teran", ki vsebuje slovensko zaščiteno označbo porekla "Teran", še naprej pridelovali vino iz t.i. sorte vinske trte "teran" in bi ga tržili pod sinonimom "istrijanac". Sodišče EU je v zadevi Tokaj (ERSA, C-347/03), že presodilo, da je obstoj sinonima za ime sorte vinske trte, ki je sozvočnica zaščitene označbe porekla, pomemben element zaradi katerega je pravno dopustno prepovedati označevanje vina z imenom te sorte vinske trte. Komisija je tako sprejela zadevno uredbo ob preširoki razlagi člena 100(3) Uredbe 1308/2013, s čimer je presegla meje pooblastila, ki ji ga je podelil zakonodajalec in omejitve, ki izhajajo iz temeljnih načel pravne varnosti, varstva legitimnih pričakovanj in sorazmernosti.

Vse zgoraj navedene razloge in podrobna pojasnila v zvezi z zadevno problematiko je Republika Slovenija na različnih ravneh večkrat predložila Komisiji, nazadnje tudi v podrobno obrazloženem stališču nasprotovanja v postopku javne obravnave delegirane uredbe na javnem Portalu za boljšo zakonodajo Komisije.